

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/76/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2219202242
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2219202242.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, dieťa rodičov: matka A. D., nar. XX.X.XXXX, bytom E., F. XX, zastúpená procesnou opatrovníčkou A. D., nar. X.XX.XXXX, bytom E., F. XX, a otec D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., F. XX, o zníženie a zvýšenie výživného a zrušenie dohľadu nad výchovou maloletého, o odvolaniach rodičov proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 2. novembra 2021, č.k. 20P/34/2019-287, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. potvrdzuje a v napadnutom výroku II. mení tak, že výživné otca na maloletého A. B. sa znižuje zo sumy 200 eur mesačne na 160 eur mesačne s účinnosťou od 6.5.2019, čím sa mení rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 30.4.2015, č.k. 10P/51/2017-177 v časti výšky výživného.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

odôvodnenie:

Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním návrh matky na zvýšenie výživného na maloletého A. B. C. zamietol (výrok I.), znížil otcovi výživné na maloletého zo sumy 200 eur mesačne na 100 eur mesačne od 1.3.2019, čím vo výške výživného zmenil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 30.4.2015, č.k. 10P/51/2012-177 (výrok II.), zrušil dohľad nad výchovou maloletého nariadený rozsudkom uvedeným vo výroku II. (výrok III.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.). Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplynulo, že návrhom doručeným súdu dňa 5.6.2019, doplneným 8.9.2020 sa otec domáhal zníženia výživného na maloletého zo sumy 200 eur mesačne na 30% zo sumy životného minima pre nezaopatrené neploleté dieťa dôvodiac, že od 1.3.2019 je vo výkone trestu odňatia slobody a jeho osobná finančná situácia je nepriaznivá, preto žiada znížiť výživné od 14.3.2018, kedy bol prvý raz evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. Kolízny opatrovník návrhom doručeným súdu dňa 11.6.2019 žiadal, aby súd zrušil dohľad nad výchovou maloletého z dôvodu, že o maloletého je vzorne postarané, bytové podmienky sú dobré a pri výchove matke maloletého naďalej pomáha stará matka, pričom rodina po celú dobu trvania dohľadu aktívne spolupracovala s úradom. Opatrovník v písomnom vyjadrení k návrhu otca uviedol, že zníženie výživného nie je v súlade so záujmom maloletého. Matka s návrhom takisto nesúhlasila, uviedla, že otec je vo výkone trestu odňatia slobody práve pre neplnenie svojej zákonnej vyživovacej povinnosti voči maloletému, keď dlh predstavuje vyše 40.000 eur. Na maloletého od jeho narodenia prispel jediný raz a to sumou 300 eur, pričom pracoval načierno a istý čas aj v zahraničí. Je to však lenivý človek, ktorému sa pracovať nechce, napriek tomu, že jeho remeslo je veľmi žiadané. Maloletý je

dieťaťom s osobitnými potrebami, pri pôrode utrpel trvalé poškodenie mozgu, navštevuje špeciálnu základnú školu, potrebuje plienky, denne užíva lieky, potrebuje sa prepravovať individuálne, preto matka žiadala zvýšenie výživného na sumu 300 eur mesačne. S návrhom na zrušenie dohľadu nad výchovou otec nesúhlasil, dôvody neuviedol, matka sa k návrhu nevyjadřila. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil, že výživné bolo naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 30.4.2015, č.k. 10P/51/2012-177 a to sumou 200 eur po tom, ako bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matke. Dohľad nad výchovou maloletého bol určený z dôvodu, že počas konania súd zistil duševnú chorobu matky, ktorá síce nepredstavovala prekážku pre riadnu starostlivosť o maloletého, avšak súd v záujme ochrany dieťaťa považoval toto opatrenie za potrebné. V čase ostatného konania o výživnom matka poberala rodičovský príspevok v zákonnej výške 203,20 eur mesačne, rodinný prídavok 23,52 eur a invalidný dôchodok 293,90 eur. Výdavky na maloletého boli bežné. Matka s maloletým častejšie navštevovala logopéda, pediatra a psychológa. Otec bol živnostník s pohyblivým príjmom, naposledy mal prácu v roku 2014 s priemerným zárobkom 800 eur mesačne, pred rokom 2013 bol za prácou aj v Nemecku. Boli však dlhšie obdobia, počas ktorých prácu nemal. Aktuálne nepracuje, býva u matky, evidovaný ako uchádzač o zamestnanie nebol, neplatili sa za neho odvody, v dôsledku čoho má nedoplatky a s nimi súvisiace exekúcie. Inú vyživovaciu povinnosť v tom čase nemal. Matka maloletého uviedla, že maloletý vyrástol, potrebuje stále asistenciu a to aj pri bežných činnostiach ako je umývanie a obliekanie, stále je plienkovaný, užíva lieky, ktoré ho upokojujú, starostlivosť oňho je náročná. Aktuálne výživné nepostačuje, nakoľko maloletému treba stále niečo dokupovať. Matkin príjem je len invalidný dôchodok vo výške 310 eur mesačne, rodinné prídavky, iný príjem nemá. Procesná opatrovníčka matky, stará matka maloletého doplnila, že mesačné výdavky na maloletého sú 400 eur, maloletý dospeláva, je náročný na stravu i oblečenie, ktoré treba často meniť aj z hygienických dôvodov. Vzhľadom k svojmu ochoreniu je maloletý výnimočne aktívny, neustále potrebuje nejakú činnosť, preto niekedy znehodnocuje aj zariadenie v domácnosti, napr. neustále otvára chladničku, rozoberá spotrebiče. Mesačne platia na domácnosť 250 eur, 150 eur poistné, nakoľko auto, domácnosť i jej členovia musia byť z vyššie uvedených i preventívnych dôvodov poistení. Maloletý sa musí prepravovať autom, mesačne dostáva príspevok cca 30 eur na dopravu, tento však predstavuje asi len štvrtinu potrebnej sumy. Stará matka maloletého je na starobnom dôchodku, ktorý pobera vo výške 360 eur mesačne, takže celkový príjem domácnosti je asi 1.000 eur mesačne. Otec uviedol, že už dlhšie má uzavretú dohodu s Obcou Ozdín na aktivačné práce, na základe ktorej mu ÚPSVaR Lučenec vypláca sociálnu dávku, ktorej výška závisí od odpracovaných hodín. Zomrela mu matka, aktuálne žije v spoločnej domácnosti len s bratom, ktorý je psychiatrický pacient. Komunikácia s ním je ťažká, na spoločnú domácnosť mu nijako neprispieva. Od 1.3.2019 do 19.12.2019 bol vo výkone trestu odňatia slobody, kde bol zaradený do práce s čistou mzdou od 12 eur do 98 eur mesačne, z ktorej mu však boli vykonávané zrážky na výživné a úhradu pohľadávok voči ústavu. Počas výkonu trestu dňa 6.5.2019 otcovi pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť voči maloletému dieťaťu, ku ktorému boli práva a povinnosti upravené rozsudkom Okresného súdu Lučenec, kde bola schválená rodičovská dohoda, ktorou sa otec zaviazal platiť na výživu tohto maloletého dieťaťa sumou 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa od mesiaca február 2020. Otec maloletého bol do evidencie uchádzačov o zamestnanie zaradený od 14.3.2018 do 28.2.2019, potom nastúpil výkon trestu a od 20.12.2019 deň po prepustení z výkonu trestu sa opäť zaevidoval a zaevidovaný je doposiaľ. Medzi septembrom 2005 a marcom 2018, t.j. 12,5 roka otec zaradený do evidencie nebol. Nárok na dávku v nezamestnanosti mu nevznikol, nepoberá ani štátne sociálne dávky, či dôchodok. Od 1.1.2020 je poberateľom dávky v hmotnej núdzi, ktorej výška od jej priznania nepresiahla sumu 196 eur mesačne, dávka je podmienená aktivačnými prácami. Náklady na domácnosť otca predstavujú 105 eur mesačne. Dom i pozemky sú v podielovom spoluvlastníctve otca a jeho brata v podieloch 1 a sú zaťažené exekúciami. Motorové vozidlo ani iný majetok väčšej hodnoty otec nevlastní. Podľa svojich možností platí výživné na maloletého Michala 30 eur mesačne. Dňa 6.7.2020 absolvoval chirurgický zákrok kvôli slabínovej prietrži, jeho možnosť pohybu je doposiaľ obmedzená, nemôže zdvíhať ťažšie predmety. Procesná opatrovníčka matky uviedla, že podľa informácií, ktoré má k dispozícii, otec žije s matkou svojho druhého dieťaťa, pracuje pre jej otca. Je však určite schopný nájsť si aj iné zamestnanie. Otec uviedol, že výsledky dokazovania preukazujú jeho objektívnu nespôsobilosť platiť vyššie ako minimálne zákonné výživné. Už v čase uzavretia rodičovskej dohody v roku 2015 nebol schopný platiť výživné vo výške 200 eur mesačne, v dôsledku čoho bol vo výkone trestu odňatia slobody. Zníženie výživného je vzhľadom na jeho pomery dôvodné už od 14.2.2018, keďže bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie od tohto dátumu. Kolízny opatrovník uviedol, že od roku 2015 potreby maloletého istotne vzrástli, zníženie nie je preto v jeho záujme a pokiaľ ide o zvýšenie výživného, tu ponecháva rozhodnutie na úvahu súdu. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa ust. § 62, § 75, § 78 zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania

mal za preukázané, že doterajšie rozhodnutie o výživnom je potrebné zmeniť a dohľad nad výchovou maloletého nie je potrebný. Od posledného rozhodnutia maloletý fyzicky vyrástol, s čím súvisí prirodzený nárast výdavkov na stravu, ošatenie. Je navyše dieťaťom s osobitnými potrebami, ktoré v konaní neboli spochybnené. Pomery matky sa zásadne nezmenili, naďalej je poberateľkou invalidného dôchodku, spolu s maloletým žije v domácnosti svojej matky. Naproti tomu pomery otca sa od ostatnej úpravy zmenili v rozsahu, ktorý odôvodňuje zníženie výživného na maloletého, pribudla mu ďalšia vyživovacia povinnosť, ktorú má otec od februára 2020 určenú v rozsahu zákonného minima (aktuálne ide o sumu do 30 eur mesačne). Pri posudzovaní ostatných zmien nemožno nevziať do úvahy skutočnosť, že zhoršenie svojej situácie si otec čiastočne spôsobil sám svojím konaním, preto by sa miera poklesu jeho životnej úrovne mala prejavovať na životnej úrovni maloletého len v nevyhnutnej miere. Skutočnosť, že nehnuteľný majetok otca je postihnutý exekúciami je aj dôsledkom toho, že počas období, kedy nemal prácu sa neevidoval na príslušnom úrade práce ako nezamestnaný a teda neboli zaňho platené zákonné odvody, ktoré predstavujú časť vymáhaných pohľadávok. Aktuálne je jediným príjmom otca dávka v hmotnej núdzi do 200 eur mesačne, ktorá je závislá od aktivačných prác. Skutočnosť, že otec z tejto sumy sám uhrádza takmer všetky výdavky na svoju domácnosť, aj keď v nej žije ďalšia osoba jeho brat, však nemožno brať do úvahy v jeho prospech, keďže spolužijúca osoba má vlastný príjem. I keď je zrejmé, že majetkové pomery otca sa oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu zmenili v jeho neprospech, s prihliadnutím na čiastočné vlastné zavinenie a osobitné potreby maloletého, ktoré vzhľadom k jeho veku a zdravotnému stavu podľa názoru súdu nemožno uspokojiť výživným pod hranicou 100 eur mesačne, súd výživné znížil na sumu 100 eur, teda o 50%. Za rozhodujúci deň, kedy skutočne došlo k objektívnej prekážke otca platiť pôvodné výživné, pritom ustálil až deň nástupu otca do výkonu trestu odňatia slobody 1.3.2019, nakoľko dovtedy mal otec možnosť pokúsiť sa zabezpečiť prostriedky na úhradu pôvodného výživného a to napriek tomu, že už od 14.3.2018 bol evidovaný ako nezamestnaný, ktorá skutočnosť mu v hľadaní práce nebránila. To mu bolo znemožnené až samotným nástupom do výkonu trestu. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonom určenej lehote odvolania obaja rodičia. Matka maloletého sa odvolala voči výrokom I. a II., teda v časti zamietnutia návrhu na zvýšenie výživného a v časti zníženia výživného na maloletého. Uviedla, že súd dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. U maloletého sa jedná o dieťa so špecifickými problémami a potrebami. Odlišuje sa od svojich rovesníkov zvýšenými výdavkami, napr. na plienky, alebo vzhľadom tiež na jeho deštruktívne aktivity, ako aj tým, že si vyžaduje celodennú starostlivosť a celodenný dohľad. Otec sa žiadnym spôsobom nepodieľa na starostlivosti o maloletého, ani nemá o toto záujem. Z napadnutého rozsudku sa nedozvedela aké má otec pracovné skúsenosti, najmä aký odbor má vyštudovaný, koľko pracoval vo vyštudovanom odbore, v akých ďalších odboroch ešte pracoval a koľko, taktiež nevie, prečo nepracuje. Pokiaľ vie, otec maloletého je vyštudovaný zámočník. Podnikal pod IČO: 40592871 s miestom podnikania Ozdín č. 47 a to v odbore kovoobrábanie, brúsenie, leštenie kovov, zvaračské práce, kúpa tovaru na účel jeho predaja, sprostredkovateľská činnosť, pomocné stavebné práce, maliarske a natieračské práce, pílenie dreva, poskytovanie služieb v lesníctve. Podnikateľské oprávnenie vzniklo otcovi maloletého v roku 2005 a podnikateľskú činnosť ukončil 12.3.2021. Keby súd bol poznal zápis o otcovi v živnostenskom registri, bola by mu vznikla povinnosť vykonať dokazovanie aj daňovými priznaniami otca ako podnikateľa. Je evidentné, že sa tak nestalo. Súd nezisťoval z akého dôvodu skončil otec maloletého dieťaťa svoje podnikanie. Na stránke úradu práce pre profesiu zámočník s miestom výkonu práce Lučenec sú zobrazené tri pracovné ponuky, so zárobkom od 650 do 800 eur mesačne. Vo Zvolene sú publikované takisto pracovné miesta pre profesiu zámočník v počte 16 voľných miest so zárobkom tiež od 650 po 900 eur mesačne. Možno teda uviesť, že otec maloletého má dostatok pracovných príležitostí na svoje pracovné uplatnenie vo vyštudovanom odbore priamo vo svojom okolí. Na neusporiadaný život otca maloletého je možné usudzovať z dôb, kedy bol vedený v evidencii nezamestnaných a koľko exekúcií je proti nemu vedených. Má za to, že je potrebné zistiť, či otec maloletého dieťaťa žije v spoločnej domácnosti so svojím bratom alebo s matkou svojho druhého dieťaťa, či reálne platí výživné na svoje druhé dieťa. Navrhla preto odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Otec maloletého v odvolaní uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie napáda vo výroku II. teda v časti, kde bola jeho vyživovacia povinnosť znížená na sumu 100 eur mesačne. Navrhuje, aby odvolací súd výživné znížil zo sumy 200 eur na sumu 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté

dieťa. Dôvodil, že od 14.3.2018 bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, od 1.3.2019 do 19.12.2019 bol vo výkone trestu odňatia slobody, od 20.12.2019 až doposiaľ je evidovaný na ÚPSVaR Lučenec ako nedobrovoľne nezamestnaný. K stavu insolventnosti prispieva jeho nedobrá zdravotný stav, jeho možnosť pohybu je obmedzená, nemôže zdvíhať ťažšie predmety, čo obmedzuje jeho schopnosť pracovať. Región, v ktorom žije, je jedným z tých, kde je podľa informácií otca maloletého najväčšia nezamestnanosť v rámci územia SR. Preto pre nemožnosť uplatnenia v regióne a pre zlý zdravotný stav má dlhodobo pozastavenú živnosť. Dňa 6.5.2019 sa mu narodil syn maloletý A. A., na ktorého má určené súdom výživné vo výške 30% zo sumy životného minima. Jediným jeho príjmom sú dávky v hmotnej núdzi vo výške zistenej súdom prvej inštancie. Vzhľadom k výške jeho príjmov a výdavkov má za to, že ani sumu 100 eur mesačne z titulu výživného aktuálne nie je objektívne schopný uhrádzať, preto sa obáva, že rozhodnutie obsahujúce výšku výživného, ktorá mu mesačne ani pri úspornom spôsobe života nezostane, by bolo dôvodom jeho opakovaného trestného stíhania pre trestný čin zanedbania povinnej výživy.

Matka a jej procesná opatrovníčka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedli, že otec vo svojom odvolaní neuvádza žiadne skutočnosti, ani nové okolnosti, nenavrhuje žiadne nové dokazovanie. Súd sa venoval analýze pomerov a ostatných rozhodných kritérií na určenie výšky vyživovacej povinnosti na strane otca dosť dôkladne a podrobne. Nevenoval sa však dôkladne diagnóze matky maloletého, ktorá má diagnózu retardáciu I. stupňa, z dôvodu čoho je trvale invalidná. Súd sa schopnostiam a možnostiam a zárobkovým pomerom otca venoval viac ako sa venoval odôvodneným potrebám oprávneného. Nepreskúmal klamlivé tvrdenie otca, že žije v spoločnej domácnosti svojho brata. Osobitne vyzdvihuje pracovný potenciál otca, ktorý ukončil svoje podnikanie v priebehu tohto konania. Súd nelustroval otca v živnostenskom registri, inak by bol povinný skúmať jeho skutočné príjmové pomery z daňových priznaní. Majú informácie, že otec maloletého naďalej vykonáva činnosť zámočníka načierno. Táto profesia je veľmi vyhľadávaná, nie je pravdou, čo udáva otec, že sa mu nedarí. Pokiaľ by otec maloletého dieťaťa skutočne chcel pracovať, má možnosť sa zamestnať aj vo vyštudovanom odbore. Pre otca je však skôr príznačná snaha vyhýbať sa práci a povinnosti prispievať na životné potreby syna. Tiež je evidentné, že otec vedie trvalo neusporiadaný život, z počtu exekúcií z dôb jeho evidencie je možné takýto dojem nadobudnúť. Otec skutočne nemá záujem pracovať a zamestnať sa. Zdá sa, že je to otec, ktorý má záujem žiť na úkor svojho dieťaťa, ktoré vzhľadom na svoj zdravotný stav má enormné náklady tak na cestovanie do školy, ako aj na oblečenie a stravu. A. má len 11 rokov, ale je vyspelý, vysoký a váži 65 kg.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolania podali včas oprávnené osoby (§ 359, § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolaní (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že rozsudok v časti zamietnutia návrhu na zvýšenie výživného je vecne správny a v časti, v ktorej bolo výživné znížené, je dôvodná jeho zmena.

Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 20P/34/2019 je zmena výživného otca na maloletého A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, a to jeho zvýšenie na základe návrhu matky a jeho zníženie na základe návrhu otca a tiež zrušenie dohľadu nad výchovou maloletého na základe návrhu kolízneho opatrovníka.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým bol návrh matky na zvýšenie výživného zamietnutý a výživné bolo otcovi maloletého znížené zo sumy 200 eur na 100 eur mesačne od 1.3.2019.

Rodičovské práva a povinnosti k maloletému A. B. C. boli naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 30.4.2015, č.k. 10P/51/202-177 tak, že maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti matke, otec bol zaviazaný platiť na výživu maloletého sumou 200 eur mesačne, keď matka

maloletého poberala rodičovský príspevok 203,20 eur, rodinné prídavky 23,52 eur a invalidný dôchodok 293,90 eur mesačne. Otec maloletého bol živnostník s pohyblivým príjmom, naposledy mal prácu v roku 2014 so zárobkom 800 eur mesačne, aktuálne nepracoval, prácu si hľadal, býval u matky, evidovaný ako uchádzač o zamestnanie nebol.

Podľa § 78 ods. 1 zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Podľa odseku 2, ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. Podľa odseku 3, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Výživné súd určí podľa stavu zisteného v čase vydania rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov. Nestačí len úvaha o tom, či doterajšie výživné je primerané, pretože inak by išlo o neprípustnú reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Zmenou pomerov v zmysle § 78 ods. 1 sa rozumie výrazná zmena okolností na jednej či druhej strane, t.j. oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Pôjde napr. o také zvýšenie či zníženie (odôvodnený pokles) zárobku či iných príjmov, príp. ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného a to nielen na krátky čas, takou zmenou môže byť tiež vyšší vek dieťaťa, prípadne rozšírenie alebo zúženie vyživovacej povinnosti povinného ale aj invalidita povinného a pod..

Odvolací súd porovnaním pomerov dospel k záveru, že od poslednej úpravy výživného uplynula dlhá doba 8 rokov. Počas tejto doby došlo k podstatnej zmene pomerov na strane maloletého, ktorý vyrástol, úmerne veku vzrástli náklady spojené s jeho výživou, ktoré sú navyše ešte zvýšené aj vzhľadom na jeho zdravotný stav (stále je maloletý plienkovaný, vyžaduje individuálnu dopravu do školy, asistenciu aj pri bežných úkonoch). U matky maloletého sa pomery podstatne nezmenili. Stále je invalidná dôchodkyňa, jej jediným príjmom je invalidný dôchodok vo výške 310 eur mesačne a rodinné prídavky na maloletého. Stále žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou (procesnou opatrovníčkou), ktorá je starobnou dôchodkyňou a ktorá jej pomáha so starostlivosťou o maloletého. U otca sa pomery podstatným spôsobom v podstate nezmenili, stále je bez práce, akurát v súčasnosti je evidovaný na úrade práce ako nezamestnaný a poberá dávku v hmotnej núdzi. Jedinou podstatnou zmenou pomerov, ktorú je možno otcovi priznať, je pribudnutie jednej vyživovacej povinnosti a to voči maloletému A. A., nar. X.X.XXXX, na ktorého má otec súdom určené výživné vo výške 30% zo sumy životného minima pre nezaopatrené nepľnoleté dieťa. Odvolací súd mal za to, že zmena pomerov na strane maloletého by opodstatňovala zvýšenie vyživovacej povinnosti, avšak zistené osobné a majetkové pomery otca zvýšenie vyživovacej povinnosti nedovoľujú, preto odvolací súd považoval zamietnutie návrhu na zvýšenie vyživovacej povinnosti za dôvodné.

Pokiaľ sa týka návrhu otca na zníženie vyživovacej povinnosti, tak otec dôvodil výkonom trestu odňatia slobody a nezamestnanosťou. Odvolací súd mal za to, že otec dieťaťa, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody si túto svoju situáciu zavinil sám páchaním trestnej činnosti, čo nie je dôvodom na zníženie výživného. Rovnako, pokiaľ otec pred nástupom do výkonu trestu nemal pravidelné príjmy, pretože riadne nepracoval, nebol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie aj túto svoju situáciu si zavinil sám svojím ľahkovážnym prístupom k životu, ktorý nebral zreteľ na potreby maloletého dieťaťa, odkázaného na neho výživou. Odvolací súd tak mal za to, že za danej situácie je správne vychádzať z princípu potenciality príjmov, keď pri uplatnení tohto princípu súd neprihliada len na skutočné príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencionálnych príjmov, čiže takých, ktoré by povinný potencionálne mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania, prax, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahrňujúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Odvolací súd má za to, že otec neuviedol žiadne relevantné objektívne skutočnosti, ktoré by mu bránili zamestnať sa. Treba tu pripomenúť, že dosahovanie primeraných príjmov u rodičov maloletých detí nemôže byť

ponechané na ľubovôľu toho ktorého rodiča, naopak, je to ich povinnosťou, ktorá súvisí s povinnosťou živiť svoje deti dokiaľ nebudú schopné živiť sa samé. Preto je nutné vyžadovať od každého rodiča, aby si obstarával príjmy prácou zodpovedajúcou jeho veku, zdravotnému stavu, kvalifikácii, odbornosti, nadaniu, zručnostiam, skúsenostiam i situácii na trhu práce. V preskúmvanej veci u otca maloletého neboli preukázané žiadne také objektívne prekážky, ktoré by mu bránili pred výkonom trestu, ako aj po návrate z neho, zamestnať sa a dosahovať mzdu. Matka maloletého tvrdila, že otec je vyučený zámočník, ktorú skutočnosť otec nepoprel. Takisto z dostupných informácií na internete je zrejmé, že v okrese Lučenec, kde otec má bydlisko, sa nachádzajú aj nachádzajú voľné pracovné miesta v tomto odbore. Otec, ak by nevykonával prácu zámočníka, môže vykonávať aj inú prácu, na ktorú sa nevyžaduje žiadna zvláštna kvalifikácia. Pri práci zámočníka je možné dosiahnuť príjem do 900 eur mesačne brutto. Odvolací súd tak mal za to, že jedinú zmenu, ktorú je možné u otca považovať za odôvodňujúcu zmenu výšky výživného, je priradenie mu vyživovacej povinnosti, ktorú má určenú vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa, preto odvolací súd mal za to, že je dôvodné zníženie výživného u otca na sumu 160 eur mesačne, keď prihliadol aj na skutočnosť, že otec sa o syna nezaujíma, žiadnym iným spôsobom sa na jeho výchovu a výžive nepodieľa a keď odvolací súd nepovažoval ostatné otcom tvrdené skutočnosti za podstatnú zmenu jeho pomerov od doby, kedy bolo naposledy určované výživné.

Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. z dôvodu vecnej správnosti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, vo výroku II. v súlade s ust. § 388 CSP zmenil tak, že výživné otca na maloletého A. B. znížil zo sumy 200 eur na sumu 160 eur mesačne a to s účinnosťou od 6.5.2019, kedy došlo na strane otca k zmene pomerov (narodenie mal. Mateja) opodstatňujúcej zmenu výšky výživného.

O nároku na náhradu trov tohto (prvoinštančného i odvolacieho) konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP s použitím ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok.

Uvedený rozsudok bol v senáte prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).